

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítottatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
KUTSERA BÉLA

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Várjuk a harmadik kakasszót!*)

Írta: Kutsera Béla.

Kegyelmes uram!

Látni vágyó napba nem tekint! Mikor Kegyelmességed a mi tala-junkra lépett, az állásánál fogva elfoglalt magaslat, mint a mi a magyar király felelősségének meg-testesülése szemünket kápráztatta és jól esett nekünk, hogy második tekintetünk úgy vethettük Kegyel-mességedre, mint a ki szülőföld-jének határába érkezett polgártár-sunk.

Hódolatot és meghajlást köve-tel minden magyar embertől a tör-vényes felelős miniszternek csak a gondolata is, s mikor oly szemé-lyiséghez közeledik, a kinek ex-ponált kiválasztottságából királyi kegy ekkora fényessége sugározik fedetlenül maradjon a feje! Ezt koncedáltuk valamennyien és ez azért történt meg, mert a függet-len felelős miniszterium intézménye alkotmányunknak péteri sziklája, melyen a poklok kapui sem dia-dalmaskodhatnak. A magyar nép akarata, mint Isten akarata, ilyen-nek kreálta azt, s bizonyágképen az első független magyar minis-

*) Polónyi Géza igazságügyminiszternek folyó hó 7-iki ittléte alkalmából.

terelnök vértanúságának glóriája övezi.

Kegyelmes uram! Nemzeti küz-delmeinkben kivette hosszú mű-ködésével az oroszlánrészt. A füg-getlenségi párt kötelekei között Styxbe mártott Achilleként haza-fiasságának páncéljáról vissza-pattant minden támadás, s mi ilyen-kor csattogó hang volt a magyar állam függetlenségének leghatal-masabb védelme volt. Ön beszélt a „Sas“-körben és ott volt az audi-encián is.

Mikor a magyar király szava megcsendült a feltámadt alkotmá-nyosság egéből, ön ezen táborhe-gyi jelenetkor nem feledkezett meg hajlékot építeni magának és ma igazságügyminiszter. Kegyelmessé-gedet is érte a színváltozás fényes-sége, csak az a kérdés, hogy sziv-változás is nem érte-e?

Mi csak azt a Polónyit akarjuk abban a szent hajlékban látni, aki a függetlenségi eszmének továbbra is apostola maradt. A színváltozás fényözöne csak pillanatnyi ragyo-gás, de örök folt a politikai hű-telenség. Kegyelmességed tartsa kezét csak annak a népnek szívé-n, kit lángoló apostoli szavai tüzel-tek a 48-as hittérítés munkájában és érezni fogja, hogy szüntelenül azért dobog. Az ő világukban nem

állott be az a technikai intervallum, melynek idejére szegre lett akaszt-va a pogányűző lángoló kard, a nép szíve tüztől lobog, mint Che-rubok pallosa. Hallgassa csak a szabad sajtónak, a nép szavának megnyilatkozását, abban független életért szomjuhozik s csak azt akar-ja, hogy a boldog jövő forrásához vezesse őt, mit a bécsi kéz holttes-tek pyramisával betömött.

Kegyelmességed aerájában már nem esik jól az a kenyér, mely azért penészesedett meg, mert az osztrák elől el kellett rejteni.

A magyar népnek a 48-ba ve-tett bizalmát, ha megrendítik a mostani kormány uralma alatt, a nemzeti önfeláldozás légiói a nem-zetköziség közös asztalához fognak ülni. Mert a 48-as eszmék győzel-mének idejére várt az ország; várt s ez alatt szenvedett mint a gálya-rab, ki a zsarnok hajóját bilincsben segíti a révbe. De a lánczokat le-verte róla a választási győzelem s ha most még majd e láncz nél-kül is az osztrák gálya rabságát kell túrnie, nem lesz, mi rabságára emlékeztesse és megszokja azt, ez lesz lélekölő: a magyarság lelkét kiölő munka.

A magyarság százados küzdel-meiben leghatalmasabb védő esz-koze a törvény volt. Az igazság

TÁRCZA.

Beugrás.

Írta: Zöldi Márton.

A nagy bonviván, Lotáry Antal, mint rendesen, baráti körben vacsorázott. Barátai, tisztelői agglagénynek tartották, pedig nem volt az. . . Ez a nagy, fényes talentumu színész nem szeretett színházi dolgokról beszélni. Mikor a színpadról lelépett, egy-szerű polgár szeretett lenni. Melegén ér-deklődött a természettudományok iránt, ös-meretei ugyan rendszertelenek voltak, de szívesen ragadott meg minden alkalmat, hogy azokat bővitse.

Ha politikai téma került szóba, szava néha a szenvedélyességig fokozódott. Erő-sen radikális elveket vallott, s nem egyszer mondotta, hogy életének legszebb ábrándja az lenne, ha egyszer a parlamentben el-mondhatná nézetét.

— Azt hiszem, nagy siker lenne, — mondotta szinte félénken az az ember, ki estéről-estére a legnagyobb sikereket aratta.

Egy kritikusa, Dusán Imre jóhírű esztétikus, ki husz év óta az árnyék hűségé-vel kísérte és dicsőítette a nagy bonvivánt, vacsora után epés hangú megjegyzést tett egyik utóbbi előadásra:

— Ennek a mostani igazgatónak nincs öntudatos terve. Minden incidenciális. törté-nék. Micsoda vakmerőség volt például egy kezdőt, kinek tehetsége legalább is aggá-lyos, Medea szerepébe beugratni. Az nem ok, hogy a tragika hirtelen beteg lett. Tes-

sék más darabot előadatni, de az ilyen vak-merő kockázatok . . .

A nagy bonviván már az utolsó sza-vaknál tagadón rázta a fejét.

— Nincs igazad, Imre — mondotta.

Az esztétikus csodálkozva kérdezte:

— Te barátja vagy a beugratásoknak?

A nagy bonviván kissé színpadiasan lóbálta a fejét.

— Édes barátom — mondotta könnyű sóhajjal — én azt, ami vagyok, a beugrás-nak köszönhetem. Ha az igazgató, az öreg Bodaj, ezelőtt harminckétesztendővel nem ment volna neki egy kissé vakmerőnek tet-sző kockázatnak, akkor én most a legjobb esetben falusi jegyző lennék. . . Igen, fa-lusi jegyző. . .

Aztán nem minden melankólia nélkül hozzátette:

— Eldönthetetlenül hagyom, hogy így történt-e helyesebben, vagy amúgy, de ha akarjátok, elmondom az én beugrásomnak a történetét. Ma már kevesen tudnak róla.

A nagy bonviván szivarra gyújtott, s feszült figyelem között kezdett beszélni.

— Hogy abba hagytam iskoláimat, hogy megszöktem hazulról, ez a régi sablón. Ná-lunk akkoriban így kezdték a színészpályát. Színésziskolák nem voltak, de tehetségek bőven. A kettőnek alig van egymáshoz köze. Két évig nem játszottam, csak éppen elő-fordultam a darabokban. Mert minden szin-darabban van olyan husz-harmincz szavas szerep, melyet akárki elmondhat. Nos, én ilyen akárki voltam havi huszonöt forint fizetéssel, melyet nem nagyon pontosan fi-zettek. A lelkem tele volt égő vágygal, nagytrórá gondolatokkal. . . A színész lelke

gyors sikereket áhit. Hiszen csak egy sze-rep kell hozzá, hogy vágyát teljesültnék vélje. Ah, ti nem tudjátok, mi az, szerep után vágyakozni. Ez a tantaluszi érzés foj-togat minden fiatal színészt. Kilátás nem volt reá. A rendező kényelmi szempontból tehetségtelennek tartott, a kivel nem érde-mes kockázatni. Egy ízben azt mondotta, hogy miért nem lettem inkább sugó, akkor jobban megcsodálnám a fizetést. Ez a megjegyzés a szívemet nyílaltta át. És ez a nyílalás minden hónapnak elsején és ti-zenhatodikán megismétlődött, mikor az igaz-gató fizetett. Leritt az arczáról a kelletlen-ség. Az egész arcz ránczaiból kiolvastam gondolatát. Miért is kell ilyen embert tar-tani és fizetni? Magam is buta feleslegnek éreztem magam. Egy kamasz fiu, a ki ki-festi magát, libériát huz s bejelenti, hogy a leves tálalva van. . . Mennyivel érteke-sebb, gyakorlatibb lény az igazi inas, a ki igaz levest jelent.

Desperátus voltam lelkem fenekéig.

Egy falusi rokonom, falusi jegyző, ki-vel a véletlen összehozott, szánalomból az-zal kínált meg, hogy maga mellé vesz se-gédjegyzőnek.

— Legalább kenyered lesz, mondotta az öreg őszinte szánalommal.

Ez két héttel a beugrás előtt történt. Meg kell jegyeznem, hogy bámulatos em-lékező tehetségem volt, hogy a repertoár majdnem minden szerepét könyv nélkül tudtam. Nos estére Sardounak pompás vig-játéka: „Jó barátok” volt kitűzve. A zuáv szerepét egy vén rutinos színésznek, Mol-vainak osztották, ki délben súlyosan meg-betegedett. Én kísértem haza a lakására s

szent nevében vivta csatáit akár a harezmezőn, akár a parlamentben. Alkotmányának védművei közé Kegyelmeséged hatalmas geniejével bevehetetleneket emelhetne fel és ezt megkívánja és követeli a magyar nemzet. A szabadságot pedig a törvényekkel nem korlátozni, de szebbíteni kell. Olyan intézkedéseket várunk, mint a gyémánt csiszolótól, ki mennél több szögletén végez simító munkát, annál becsesebb lesz az. A szabadság is drága kő és mennél több oldalról lesz csiszolva, annál nagyobb kincse lesz népének.

Kegyelmes Uram! Valjon megfontolta-e ön, hogy a magyar nemzet is többet vár a hadvezértől, mint a közkatonaétól? Megfontolta-e ön, hogy a hadseregre nincs demoralizálóbb annál, ha a vezérek kapkodnak és nem eszeleksenek? Bizalommal nagy személye iránt, udvariaskodunk a felett el: Igen! De hát akkor mi chimaira kísérte meg akkor, midőn a reformokért, az önök által ezer esküvéssel ígért reformokért zajongó sajtónak torkára forrasztotta a szót? Igazságügyminister Ur tudja azt legjobban, hogy veszélyes igazság nincsen!

Borzalommal gondolunk a bibliai mondásra: „mire a kakas hármat kukorékol, te árulsz el engem!” Kegyelmes uram elvei és törekvései feltartásával tárczát váltalt, szóval azok most pihennek, s mintha a Lányi kor zivatarainak utóvillámlását akarta volna produkálni, neki rontott a sajtónak és karlsbadi pihenőjére tért, szóval új keletű elvei is pihennek, csak az a kérdés, hogyha most munkához lát, annak végeztével egy ki-

tüntetés elnyerése után nem fog-e reánk nézve végleg kifáradni? És akkor besötétlik, mielőtt a magyar alkotmányunk megvirradt volna!

Nemzeti öntudat és fajszeretet.

Szózat a tanítókhöz.

Irta: Miklósy József.

A szocializmus által felvetett társadalmi kérdések helyes megoldása foglalkoztatja az elméket. Nehéz feladat ez, ha meggondoljuk, hogy a szocializmus az embernek egyik örökéletű gyengeségéből: elégedetlenségéből táplálkozik, de nem lehetetlen. Kormányok, törvényhozás, társadalom, iskolák, egyes nagyszellemű, mély bölcsességű férfiak oldozgatják a szocializmus kötötte eszmecsomót igazság és emberszeretettel felvértezve. Van tehát remény, hogy helyes irányítással és vezetéssel sikerülni fog a megoldás. De a kibonyolítással sietni kell, mert a nép jólétének kivívásáért a munkásnép vezetésére üreslelkű szájhősök tolokodtak fel, akiknek ezéja a munkáskérdésnek összekuszálása és megoldásának hátráltatása.

Mi, magyar tanítók, nem nézhetjük összetett karokkal nemzetünk megsemmisülését, őseink vérével megszentelt hazánk rombadőlését. Nekünk meg kell erősíteniünk a beláthatatlan jövőre hazánkat, a melyet őseink, titáni harezokat viva, vérözön árán szereztek, bölcsességgel, az erények sokaságával, erős karral megtartottak és nekünk, unokáknak, örökségül hagyományoztak.

A magyar iskolára és annak vezetőjére nagy feladat vár a magyar nemzeti érzület fejlesztése és megszilárdítása tekintetéből.

A magyar tanítóságtól el nem vitatható, hogy mindenkor első és fontos feladatául tekintette a nemzeti nevelést, a fajszeretet ápolását. Hogy e tekintetben munkája nem volt meddő, önérvetel mutatathat a legközelebbi multban lefolyt áldatlan politikai válságban megnyilvánult nemzeti felbuzdulásra. Szerénytelenség nélkül eldicsekedhetünk, hogy nagy részünk van a nemzeti öntudatnak mai megnyilatkozásában. Ezt hirdeti Rákossy Viktor, aki így ír: „A tanítók és tanárok megtették kötelességüket s a jövő nemzedék nevelése jó kezekbe van letéve. Dicsőség a tanítómestereknek!” Buzgókodtunk a nemzeti nevelés terén, ámde

nagyon sok tenni valónk van még és azt is, amit a multban tettünk, terjedelemben kiszélesíteniünk, hévben és erőben fokozniunk kell.

A magyar tanítóságot erre buzdítani nem kell, megteszi a jelenben, meg fogja tenni, vallásos és lángoló hazaszeretetével ismerve, a késő jövőben is úgy, mint megteette a multban, nem kérve: mi lesz érte a bér. A magyar tanítóság fogalomköre kiterjed ugyan az anyagiakra is, de lelkesedését és munkásságát a szépért, a jóért és a nemesért alku szerint soha nem kínálta és kínálni nem fogja. Hazaszeretete, lelkesedése a nemzeti ügyért mindenha változatlanul fog buzogni szívében. Isten, király, haza lesznek buzgó munkásságának tárgyai minden időben!

Szent meggyőződés, hogy a magyar tanítóságot e modern áramlatok nem fogják magukkal ragadni. Marad az, aki volt, hazáját hévvel szerető, nemzeti ideálkért, nemzeti javakért lelkesedő fáradhatatlan munkás, aki oltárt emel a hazaszeretethez az ifjú nemzedék szívében.

És az oltáron kiolthatatlanul fog égni az érzelem és ki fog fejlődni egész teljességében, egész erejében a nemzeti öntudat és fajszeretet, ha a gondjainkra bízott gyermekekkel megismertetjük ezeréves szép hazánkat, ha megismertetjük nemzetünknek dicsőségben gazdag történetét. Hazánk természeti szépségei, földjének kiaknázhatatlan kincsei, a magyar fajnak kiváló szellemi tulajdonai, lelki erényei lehetetlen, hogy rajongó szeretetre ne gerjesztené az ifjuságot.

Ugy ismertessük meg tanítványainkkal a haza földjét és nemzetünk történelmét, hogy büszkének legyenek magyar születésükre. Hogy a földgömböt nézve, csak Magyarországot lássák és arról ne csak a délibábos rónát, az ezüstfodros folyókat, a madárdaltól és tilinkótól zajos erdőkoszorúza bérceket olvassák le, hanem lássák a rajta nyüzsgő életet, olvassák le róla az ezeréves multnak örömeit, szomorúságait, dicsőségét, nehéz küzdelmeit. Ugy ismertessük meg, hogy a gyermek beleélje magát a magyar nép életébe, lelkét, szívét, eszét hassa át a nemzet jelene és multja. Van-e erre alkalmasabb nemzetünk történelménél? Tud-e más nemzet annyi nagy férfit felmutatni, akiknek élete, jelleme példaképpül szolgálhat minden nemzet fiainak? Az

én jelentettem az igazgatónak, hogy arra a beteg emberre nem lehet számítani.

Az igazgató a normálisnál epésebbnek mutatkozott.

— Ki az ördög fogja a szerepét játszani?

Engem mélyen felháborított ez a cinizmus. A beteg emberrel szemben nem volt más gondolata, mint az, hogy ki helyettesíti.

— Eljátszhatom én is, mondtam egész önkéntelenül.

— Tudja a szerepét?

— Tudom

Nos, eljárattam... Nem volt valami rendkívüli sikerem, de az igazgatónak tetszettem. Előadás után egész komolyan mondtotta:

— Magából lesz valami... Szavamra, jobban játszotta mint Molvay... Igen, igen több eredetiséggel...

— Felbuzgott bennem az önérvet.

— Hátha még Tolosán szerepét játszhatnám, mondtam vakmerően.

— Ohó barátocskám — figyelmeztetett az igazgató — hátrább az agarakkal. Ahhoz színész, kész színész kell, az bravuros szerep... elsőrangú bonviván.

— Tudom, ép azért mondom.

Három hét mulva eljárattam Tolosánt, a gunyolódó szellemes orvost... És másnap én lettem a társulat starja... Egy szereppel, egy beugrással... Azóta nem kértem szerepet, nem kértem fizetésemelést... Minden magától jött... Mindaz, amit azóta miveltem, szinte gyermekjátéknak tetszik ahhoz képest, a mit bátorság-

ban, energiában és szerencsében a beugrás követelt tőlem... Egy így van...

Igaz, hagyta helyben az esztétikus, ki nagy érdeklődéssel figyelt a kitűnő művész érdekes, kifejező előadására... Meg is jegyezte:

— Amit te itt elmondottál, az egy darab művészet-történet. Roppant hálás vagyok érte. És véleményem is megváltozott a beugrásokra vonatkozólag. A te beugrásod olyan diadalokat szerzett az előadó művészetnek...

— Igen, lehet, — mondtotta a nagy bonviván valami sajtószerű elmélyedéssel — az egyik beugrás sikerült... De a másik...

Mélyet sóhajtott, s a klasszikus szabásu, magas homlokon eddig soha nem látott boru jelent meg.

— A másik? — kérdezte egyik fiatal kollegája, — hát másodszor is be kellett ugrani a nagy siker után?

— Nem kellett... egyáltalán nem kellett — válaszolta a nagy bonviván — de hisz az a másik beugrás nem is áll vonatkozásban az én művészetemmel. Egészen más... Nem is én ugrottam be, hanem egy fiatal leány, egy kis kóristáné, a kellemesnek a leánya, kinek finom, hajlékony hangja gyakran feltűnt, mikor a színpad mögött egy-egy melódiát dudolt.

— Ki volt az? — kérdezte az esztétikus.

— A feleségem... igen, a volt feleségem, mert hisz elváltunk. Emmának hitták... az én biztatásomra beugrott egy szerepbe... a legnehezebbek egyikébe...

Szép Galateába. Két hét mulva első rangú primadonna lett. Az igazgató, ki az előbb félig eseléd számba vette, kezét esékolt neki, mikor az első szerződést aláírta... Olyan alázatosan esékolta a kezét, mint a kitől élete boldogságát reméli. És a még néhány héttel előbb félénk, esetlen kóristánéska úgy fogadta a kézesókot, mint köteles tartozást... Aztán a feleségem lett, 2 évig éltünk együtt, testvériesen osztozkodtunk a közönség kegyében, nem kellett féltékenykednünk tapsra, elismerésre, mert soha együtt nem léptünk fel... Talán máig is együtt lennénk, ha... Igen, ha én be nem ugratom. Micsoda buta véletlenek döntenek az ember sorsa felett! Bécsben egy koloratur énekesnőt kerestek... és a mi karmesterünk Emmát ajánlotta... de Emma hallani sem akart arról, hogy elhagyja hazáját... nem honleányi buzgóságból, de mert alig tudott németül... Én másképp vélekedtem, engem izgatott az a gondolat, hogy Emma világhírű primadonna lesz... Elővettem minden befolyásomat, hogy bátorságot öntsek belé, kértem, könyörögtem, szuggeráltam. Nos Emma fellépett Bécsben. Ott voltam az előadáson, tökéletes, őszinte diadalt aratott... Pedig alig tudta jól a szerepet... beugrott...

— Beugrott? — kérdezte a kritikus nagy érdeklődéssel.

— Igen, — mondtotta a nagy művész ajka körül keserű mosolyal — beugrott, én beugrattam... És három hónap mulva megugrott egy tenoristával... Azóta nem láttam...

apostoli vallásosságnak, a lángoló hazaszeretetnek, a rettenthetetlen bátorságnak, önfeláldozásnak csodás példáival telve történelmünk. A magyar dicsőségét nemzetek irigyelték. Ily történelemnek ismerete kell, hogy a nemzeti öntudatot, fajszeretetet felébreszse. Lehetetlen, hogy történelmünk nagy példái tanítványainkra hatástalanok legyenek. A történelem tanításában a főszólyt nem a képző, hanem a nevelő irányra helyezzük. Jellemeket neveljen a történelem tanítása, polgárokat, akik a hazáért áldozni, dolgozni, szenvedni, élni-halni készek, akik előtt mindig ez lebegjen: „a haza minden előtt.”

Az a nemzeti felbuzdulás, mely a tulipán, e szép magyar virág, jelében megindult, biztató reménynyel kecsegtet, hogy a magyar nemzetre nemsokára a boldogság napja fog ragyogni. Erről biztosít minket az a bájos, csodatevő virágszál, „melynek — mint Vay Gáboré mondja — csak virágai láthatók a szívek fölött, míg gyökerei ennek mélyéről, a lángoló honszerelem krátereiből, szívják az éltető tüzet.” A tulipán hazafias érzelmeinknek jelképe. Tűzzük fel tehát mindannyian a tulipánt!

A nemzeti nevelés apostolai kebléről nem szabad hiányoznia ezen gyönyörű magyar virágnak. Tűzzék fel tanítványaink is és hassunk oda, hogy általuk a szülők is tagjaivá legyenek a tulipán-szövetségnek. Egyesítse a tulipán a magyar szíveket közös szívverésben. Mert a tulipán arra kötelez, hogy minden viselje: „tüntetően állást foglal minden nemzeti eszme, minden nemzeti mozgalom és törekvés mellett köteles” a megalkuvást nem ismerő nemzeti érzés ápolására a családi életben és a nevelés terén; minden nemzeti jelleg és önállóság előmozdítását célzó vállalkozás és kezdés buzdító támogatására; a magyar ipar pártolására.

Neveljük tanulóinkat sovíniszta magyarrá!

Magyarrá szívben, érzésben, nyelvben, gondolkodásban. Neveljük olyan polgárokká, akik a hazáért nemesek lelkesedni, hanem dolgozni is készek.

Magyar tanítóság: munkára fel! Adig élünk, míg a honnak élünk!

Általános drágaság.

A legutóbbi évtizedekben az élet igényei még az alacsonyabb néprétegekben is oly magasra szállottak, hogy a mai szegény ember életsorsát és jövedelmét már alig hasonlíthatjuk össze a régi idők szegény emberével. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a mai szegény ember jobban él, mint az apja, hanem azt, hogy a mai szegénység sokkal drágább, mint a régi volt. Többet keres a munkás, többet a hivatalnok és mindenféle alkalmazott, de ezzel szemben a haladó kor annyi új kiadást szór az emberek nyakába, az életfeltételek oly drágák lettek, hogy a többletkereset dacára sem mondhatnók, hogy az élet ma jobb és könnyebb, mint annakelőtte volt. Mindazonáltal sok tekintetben gonosz, erőszakos behatásoknak tudható be, hogy az ember élete ennyire megdrágult. A nagy tőke, a mely a közszükségleti cikkeket előállítja és a közönség rendelkezésére bocsátja, kénye-kéve szerint szabja meg újabb az árakat, az egészséges versenyt a maga jól felfogott érdekében kiirtja, kartelleket köt és e kartellek nagyobb adókkal sújtják a fogyasztó közönséget, mint akár az állam, akár a község. A legújabb tapasztalható drágaság, a mely miatt általános a felzúdulás Magyarországon, nagyjából a kartellek visszaéléseinek tudható be.

A husdrágaság elnevezés már nem aktuális. Inkább husínségről lehetne beszélni, nemesek a fővárosban, de a vidéken is. Nagy dérral-durrall indult meg Budapesten a mozgalom a husdrágaság ellen, anélkül azonban, hogy csak a legkisebb eredményre is vezetett volna. Aminek okát csakis abban kereshetjük, hogy e mozgalmat felsőbb helyről semmivel nem támogatják. Nem azért, mintha a m. kir. kormányának kedve

telnék abban, hogy husdrágaság, illetve husínség dul, hanem azért, mert a monarkhiánk és Szerbia között fenálló konfliktusban szegény Magyarországnak nincsen beleszólása, a határ el van zárva most is a szerbiai állatbehozatal előtt. Ennek ellenében most is fennáll a vásárpénztár és a huskartel, a melyek viribus unitis emelik a legfontosabb élelmiszerek árát.

Nem állja útját semmiféle diplomáciai konfliktus a kenyérdrágaság leküzdésének, de azért még sem küzdik le. Semmiféle magasabb diplomáciai, vagy politikai okot nem találunk, a mely a kenyérdrágaságot megokolná. Nem találunk annál is inkább, mert már esztendőik sora óta nem volt olyan jó termés, mint az idén.

Van egy másik, felette fontos közszükségleti cikk, amely különösen a városokban és a gyáripárban játszik főfontosságú szerepet. Ez a szén. Ennek az ára is olyan magasra szökött fel az utóbbi időben, hogy szénárak tekintetében Magyarország vezet ma Európában, dacára annak, hogy az utóbbi évtizedekben számos új bányát tártak fel és hogy gyáripárunk az új kőszénbányákkal arányban nem fejlődött. A szén drágaságát, épen úgy mint a kenyéret és lisztét, nem okozza más, mint a kartell.

Kartell kötnék a malmok és tekintet nélkül a buzaárakra, amelyek ezidőszerint felette alacsonyok, állapítják meg a liszt árát. Ugyanígy cselekszenek a szénbányavállalatok is. Csodáljuk, hogy ezeket a kartelleket tűri a kormány, amelynek elvégre hivatása lenne a felett őrködni, hogy a közszükségleti cikkek emberséges áron kerüljenek forgalomba. Abszurdum az, hogy egy buza-termelő államban, mint a milyen a mi hazánk, ilyen drága legyen a kenyér és hogy dacára tengődő gyáripárunknak s nagyszabású széntermelésünknek, ilyen méreg drágán fizessük meg a szenet.

De nemesek ezekre a közszükségleti cikkekre áll a tétel, hanem a cukorra, a petróleumra, a vasra és a rézre nézve is. Hatalmi túltengésben örvöngenek nálunk a kartellek s megdrágítják még a levegőt is, amelyet beszívunk, pedig a kartellek visszaélései ellen egy jó kormány, egy jó törvényhozás tud védekezni. Muszáj is védekezni! Elvárjuk a nemzeti uralomtól, amely egy korrupciós rendszer büneit van hivatva jóvátenni, hogy a kartelleket meg fogja rendszabályozni. Mert az általános drágaságnak főbenjáró okát csak a kartellekben találhatjuk meg.

Levél a szerkesztőhöz.

Lapunk részére beküldött s „Tisztviselői takarékpénztárak” czim alatt megjelent közleményre előkelő helyről ezen észrevételt kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Az igazság nevében bátor vagyok kérni, hogy alábbi helyreigazító közleménynek hely adni sziveskedjék.

A „Barsi Hirlap” folyó évi 35. számában „Tisztviselői takarékpénztárak” czim alatt egy közlemény jelent meg, melyben az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének az van szemére hányva, hogy eddig semmiféle productiv eredményt nem volt képes felmutatni.

Erre nézve bátrak vagyunk utalni az 1904. évi I. törvényezikben az állami tisztviselői részére megszavazott 16 millió és az 1906. évi költségvetési törvényben engedélyezett 3 millió, összesen tehát 19 millió korona fizetésjavításra, mely az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete működésének és kitartó tevékenységének az eredménye.

Ha e szemrehányás azért éri az országos egyesületet — a mint azt a cikkből gyanítanunk lehet — hogy eddig hitelintézetet nem alakított, úgy erre nézve bátrak vagyunk megjegyezni, hogy magának az országos kongresszusnak előttünk irányadó határozata volt, miszerint a fizetésjavítás keresztülvitele semmiféle más tevékenység-

gel, különösen a hitelviszonyok javítására vonatkozó akezióval ne komplikáltassék.

Azonban a hitelviszonyok javítására s egy megfelelő életbiztosító intézet és hitelintézet alakítására vonatkozó előmunkálatok teljesen készen vannak.

Fogadja a tisztelt Szerkesztő ur nagyrabecsülésem kifejezését

Budapest, 1906. szeptember 5-én

Benedek Sándor,

a m. kir. közigazgatási bír. ítélő bírása, az „Állami Tisztv. Orsz. Egyes.” elnöke.

* * *

Fenti levélre az előző forrásból következő megjegyzéseket fűzik, mit pártatlanságunknál fogva szintén változatlanul közrebocsátunk:

Fenti felvilágosító sorok jóhiszeműségében — már a beküldő elnök ur kiváló egyéniségét tekintve — senki sem kételkedhetik, azonban annak alanyi részét nem hagyhatjuk szó nélkül és jobban tette volna a Méltóságos közigazgatási bíró ur, ha az 1904. évi I. törvényezikket meghagyja Tisza István gróf balsikerű kortesfogásának, mint a minek azt a legtöbb tisztviselő joggal tekinti. Epen ezen törvény több keserűséget okozott az állami tisztviselők zömének, mint a mennyit segíthetett volna s erre csupán csak még azt hozom emlékeztetbe, hogy midőn ez a törvény meghozott, akkor nem Öméltósága, hanem Vörös László a későbbi darabont-kormány kereskedelemügyi minisztere volt az egyesület elnöke; a kihez méltó vívmány lehet az 1904. évi I. törvényezik, de nem méltó az állami tisztviselők hazafias és becsületes munkájuk honorálására, a miért is kérem Öméltóságát, ne tekintse azt az „Állami Tisztviselők Országos Egyesülete” vívmányának, mert Isten bizony nem válik dicsőségére; ha csak olyként nem tekinti dicsőségnek, hogy éppen e törvény hatása alatt buktatták meg a választások alkalmával a tisztviselők a „Tisza-féle alkotmányos közkereseti társaság”-ot, ilyen értelemben lehet dicsőség, de ezt a dicsőséget a „Vörös” név sárgítja meg, tehát jobb hallgatni vele. Az 1906. évi költségvetési első fokozatokból még senki sem látott semmit sem s hol van az, az osztrák témától, melyért a kongresszusi határozat értelmében az egyesületnek kellett volna sikra szállani, és ha a Széll-féle javaslat valósul meg, úgy lett volna valami, de miután azt elfújta a „szél” nem lehet az egyesület érdeme.

A mi pedig a Méltóságos elnök ur helyreigazító levelének második részét illeti, hát ott bizony sajnos ellentmondásba keveredik midőn azt állítja: „az országos kongresszusnak előttünk irányadó határozata volt, miszerint a fizetésjavítás keresztül vitele semmiféle más tevékenységgel, különösen a hitelviszonyok javítására vonatkozó akezióval ne komplikáltassék. — Azonban a hitelviszonyok javítására s egy megfelelő életbiztosító intézet és hitelintézet alakítására vonatkozó előmunkálatok teljesen készen vannak.”

Ha a kongresszus határozata volt irányadó, akkor minek készítették el a hitelintézeti ügyeket; miután pedig ezt elkészítették, úgy a kongresszus határozatát nem vitték keresztül; mert a fizetésrendezés a mint és a hogy a kongresszus kívánta, még ma sincs meg és a hitelintézet sincs meg, vagyis az sincs meg, a mit a kongresszus kívánt és az sincs meg, a mit a kongresszus nem kívánt, de Méltóságos elnök ur nagybecsű levelében határozottan azt állítja, hogy: az van meg a mi nincs meg (fizetésrendezés) és az nincs meg a mi megvan (hitelintézet), e helyett ajánljuk, kegyeskedjék a nagybecsű levelében hivatkozott cikkben ajánlottakat megvalósítani, az bizonyára realisabb dicsőség lesz, mint a fizetésrendezés, ennek érdemét ne vindikálja az egyesület magának, hagyja e kétes dicsőséget néhai elnöküknek Vörös László kegyelmes urnak — mert méltó hozzá.

Krónika.

Apponyi és Jászberény.

A jászberényi ünneplés szépségei nem hagyhatják hidegen lényünket. Szemben áll egy hatalmas lángész, jellem nagyság a becsületes szótartás szeplőtelenységével. Az egyik Apponyi, a másik választókerülete személyében. Huszonöt éve, hogy hűséget esküdt a jászok városa annak, huszonöt éve tartja esküjét. Apponyi pedig ez idő-kön által küzdött és munkálkodott a nemzete javára és nagysága óriássá nőtte ki magát. Az az elnémult Lehel kürt zendülhetett úgy, mint az ő harezi riadója, annak az ütése lehetett olyan, mint a cynikus hazudozással szemben Apponyi érvei. Testi és lelki szépségek egyetlen megtestülése a nagy gróf, kinek alakján a világ szeme csudálkozva álldogál. Politikai multja tiszta szent ép úgy, mint az a zászló, mit kerülete örömrádatban hajtott meg most előtte. Politikáját a kelő naphoz hasonlíthatni, mely fokozatosan fejti ki életadó melegé- nek a teljességét. Ahol az Apponyi mun- kája kezdődik, ott egy gyönyörűséges haj- nalhasadás biborpalástját terítgeti szét a magyar parlamentben. Munkássága további iránya olyan, mint a napsugarak utja a termékenyítésben és ma már azon pont felé tart, hol eléri delelő pontját. Leghálátla- nabb dolog volna ezen procezzust össze- téveszteni a lux fugitivával, mert Apponyi kezdettől fogva következetes irányban ra- gyogott a szép idők felderítésére. Munkája a hon önzetlen szolgálata volt és őt meg nem vesztegetheté törekvéseiben semmiféle külső hatás. Rajta nem vett erőt a csalha- tatlanságot igénylő caesari örület, nála a genie szólalt meg és azért lett 48-as. Nem hitt vakon abban, mit a bécsi fufang, hogy higyjük, élénkbe ad, de a tényekből esz- mélt bölcseségével eszükön túljárt. A jö- vendő Magyarország sorsának szellemi erő- teljessége az, a min jelenleg specziel fára- dozik és magasan lobogtatja a zászlót, me- lyen a magyar anyagi és szellemi függet- lenség jelszava van. Legyen evvel együtt halhatatlan élte.

Hírek.

Gyász Istentisztelet. Erzsébet ki- rálynék halálának évfordulóján ünnepélyes requiem volt folyó hó 10-én a plebániái templomban.

Házasság. Révai báró Révay László révai báró Révay Gyulának Szkla- bina és Blatnicza várának örökös ura, Tu- róczmegeye örökös grófja és főispánjának, a főrendiház örökös tagjának, cs. és kir. kamarásnak és nejeének gróf ungerschützi, frattingi és pulltzi Berchtold Róza csillagkeresztes és palotahölgynek fia folyó hó 15. napján délelőtti 10 órakor tartja esküvőjét Budapesten az egyetemi temp- lomban báró Pittel Gyula kiskálnai nagybirtokos és neje Weisz-Horten- stein Angela leányával, Lujzával.

A lévai r. k. főgimnázium nyolcz osztályába a folyó tanévre 298 diák irat- kozott be. És pedig az I. a) osztályba 42 tanuló, osztályfőnök Gácsér Endre; az I. b) osztályba 42, osztályfőnök Édes Jenő; a II. osztályba 60, osztályfőnök Gyulányi Lajos, a III. osztályba 42, osztályfőnök Baltaváry Jenő, a IV. osztályba 38, osz- tályfőnök Pózna József, az V. osztályba 29, osztályfőnök Cserei József; a VI. osztályba 19, osztályfőnök Preszeller Ferencz; a VII. osztályba 7, osztályfőnök Hadady Géza, a VIII. osztályba 19, osztályfőnök Sinkovits Ferencz.

A belügyminister a kivándorlás ellen. Gróf Andrassy Gyula belügyminis- ternek a kivándorlásra vonatkozó intézke- déseiről és terveiről a „Vármegye” a kö- vetkezőket írja: Gróf Andrassy Gyula bel- ügyminister, mint jelentettük, a belügy- ministerium kebelében külön kivándorlási ügyosztályt szándékozik létesíteni, a mely 1907. január 1-én kezdi meg működését s kizárólagos ügyköre az amerikai kivándor-

lás lesz. Gróf Andrassy Gyula belügymi- nister, a ki a rendelkezésére álló statisztikai adatok alapján szerzett meggyőződést arról, hogy mily veszélyes arányban eső- ken az ország népessége az amerikai ki- vándorlás folytán, hivatalbalépése óta már több olyan intézkedést és rendeletet lépte- tett életbe, amely a kivándorlás korlátozá- sát és megnehezítését célozza. A belügy- minister — mint jelentik — legközelebb rendeletileg fogja utasítani a vármegyék al- ispánjait, hogy a lakosság megélhetési és kereseti viszonyaira vonatkozó jelentéseiket, amelyekből a kivándorlás okai hozzávetőleg megállapíthatók, terjeszszék fel. A belügy- minister saját hatáskörében minden lehető- elkövet, hogy a kivándorlást meg akadályo- zozza, mert nézete, hogy a meggazdago- dási vágy valóságos járványnya fokozód- dott a lakosság között és nagyobb kereset kilátásának reménye ösztönzi nagyobb tö- megekben a kivándorlásra. A belügyi kor- mány elérkezettnek látja az időt, hogy a kivándorlási, a személyes szabadság és a szabad költözködési jogainak épségben tar- tása mellett, megnehezítse és ezélszerűen érvényesíthető intézkedések által korlátozó határok közé szorítsa. Az ősz folyamán a kivándorlás tárgyában ankét lesz a belügy- ministeriumban, a melyre gróf Andrassy Gyula meghívja az érdekelt törvényhatósá- gokat. Ezen az ankéten fogja gróf And- rassy a kivándorlás megakadályozására von- natkozó javaslatait és az új kivándorlási ügyosztály szociális munkaprogramját előterjeszteni.

Öngyilkosság. Holi Péter kályha- fűtő f. hó 9-én reggel a vármegyeház pad- lásán felakasztotta magát.

Megszurkált molnár. Nagy forgalma van így ősz táján a kiskálnai molnárnak, most sok az örölni való. Mult esütörtökön megint sokan voltak az örök Czimmer Géza kálnai malmában. Az egyik molnár- legény, Pompos Lajos meg akarta a sorrendet bontani s egy mohii ismerősének akarta a gabonáját leörölni soron kívül, mire a molnár leszidta. E miatt úgy fel- dühösödött a legény, hogy kivette a bics- káját s Czimmer Gézát úgy összeszurkálta, hogy azt sulvosan megsebesülve vitték a lévai kórházba.

Lopás. Herman Katalin bucsányi cigányzó Varga Antal zsitvaufalusi lakos zsebőráját ellopta és azt Nagyszom- batban elzalogosította. A tolvaj cigány- asszonyra a zálogház tulajdonos gyanako- dott rendőrt hívott elő, a ki a tolvaj czi- gányasszonyt letartóztatta. A tolvajná be- vallotta a lopást.

Bíró választás. Zsitvabessenyőn és Ujlóton e hó 5-én volt a bíróválasztás, mely alkalommal megválasztották Zsitvabesse- nyőn Éliás Andrást, Ujlóton pedig Sztar- ovics András, volt községi bírákat. — Oha- jon 6-án volt a bíróválasztás, a hol Reid- ner Károly lett megválasztva.

Nem okleveles gazdatisztek gya- korlati vizsgálja. A földmivélsügyi mi- nister újabb rendeletet bocsátott ki, mely- lyel az oklevéllel nem bíró gazdatiszteknek módot nyújt oly bizonyítvány megszerzé- sére, melynek alapján az 1900. XXVII. t.-cz. 25. §-ban felsorolt birtokokon a folyó év után is akadálytalanul alkalmazhatók legyenek s az alkalmaztatásuknak megfe- lelő gazdatiszti ezimeket használhassák. E vizsgálóra csak azokat bocsájtják, kik az 1901. évi május 1-je előtti legalább öt évi gazdasági gyakorlatot igazolhatnak. A gya- korlati képesítő vizsgát az 1906—1907-ik évi téli idény alatt a debreczeni, szükség- esetén még más m. k. gazdasági taninté- zetnél e célra kiküldendő „vizsgáló bizott- ság” előtt tartják meg, a folyamodványok folyó évi október hó 31-ig nyujtandók be a debreczeni m. k. gazdasági intézet igaz- gatóságához.

Tanulmányut. A lévai állami tanító- képző 40 növendéke két tanár kíséretében tanulmányutra indult f. hó 5-én. A kirán- dulás terve felőleli: Esztergom, Bánhida, Pápa, Szombathely, Kőszeg, Sopron, Po-

zsony, Modor, Trenesén, Zsolna, Körmöcz- bánya és Saskóvárjalja megtekintését. Fő- cél a történelmi emlékek és adatok ta- nulmányozása. A tanulmányut 8 napi időt vesz igénybe s egy-egy tanulónak az ál- lami segélyen kívül 12 koronájába kerül.

A titok. Molnár Anna füssi leányzó, ki Vaczlav Jánosnál szolgált, mint azt a esendőrség nyomozása kiderítette, 1905. évi május hó 24-én titokban elásta koraszülött leány-magzatját az ottani szállóban egy diófa alá. Mivel azonban a helyet most már nem tudja pontosan megjelölni, a esendőrség nem volt képes a magzat hul- lóját ezideig feltalálni. A vizsgálat folyik annak kiderítése végett, hogy nem forog-e fönn magzat-elhajtás esete, a mire alapos a gyanu.

Bucusi látogatók. A mult héten a füssi esendőrség Baracsán a bucsu alkal- mával tetten érte Hlina János kintornás, ujbányai és Parázs István ujlóti lakosokat, amidőn az „általuk feltalált” kockajáté- kukkal fosztogatták a szerencse-játékosokat, de a midőn a járőrt meglátták, futásnak eredtek és a kockákat futás közben egy félreeső helyre bedobták. Nevezettek, kik bucsuk alkalmával vidékünk több községét szerencseltették már eddigelé látogatásuk- kal, letartóztatták.

Öngyilkosság idegenben. Steiner Mór 5. gyalogezredbeli tizedes, tolmácsi fiu, Boszniában Rogaticán szolgálati feje- verével agyonlőtte magát. Halála előtt több levelet hagyott hátra hozzátartozóinak, ki- ket az ezredparancsnokság kihallgatni kért arra nézve, hogy nincsen-e ezen levelek- ben valami felvilágosítás az öngyilkosságra nézve.

A esendőrtisztek új ruhája. Szept- ember elsején megváltozott a esendőrtisz- tek egyenruhája. Az aranyzsinór lekerül a kabátnyakról, a ptykés gombot, meg a lapos katonagomb váltotta fel. A zsinórzat is megváltozik, a zubbonyról teljesen eltű- nik, s az előírás szerint a esendőrtisztek új ruhája sokkal kényelmesebb és esinosabb a réginel.

„BARS”

kávéházamat f. hó 15-én (szombat) délben nyitom meg. — A t. kö- zönséget tisztelettel meghívom.

Nemess Ignác,
kávés.

Szombat és vasárnap este Chudovány Gáspár zenekara hangversenyez.

3849

1906 Árverési hirdetm. kivonat.

Az armaróti kir. törvszék mint tkvi ható- ság közhírré teszi, hogy Jelinek Mihály végrehaj- tatónak Vankó József és Vankó János végrehajtást szenvedők elleni 48 kor. 48 fillér tőkekövetelése és jár. iránti végrehajtási ügyében az aranyosmaróti kir. törvényszék területén lévő s e telekkönyvi ható- sághoz tartozó kisugrózi 176 sz. tkvben I 1 sz. 5758 hrsz. 21 ó. i. sz. egész házra udvarra és az ah- hoz tartozó kertre, a mely ingatlanok $\frac{1}{10}$ részben Kovács Mártonné szül. Uhlár Anna, $\frac{1}{10}$ részben Kovács Hlavati Máté, $\frac{1}{10}$ részben Vankó József, $\frac{1}{10}$ részben Vankó István és $\frac{1}{10}$ részben kiskoru Vankó Mihály tulajdonul vannak felvéve, az árve- rést 2000 koronában ezennel megállapított kikiáltási árbar elrendelte és hogy a fenebb megjelölt ingat- lanok az 1906. évi szeptember hó 29-ik napján délutáni 2 órakor Kisugrócz község házánál meg- tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiki- áltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingat- lanok becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881-ik évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333 I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapir- ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bi- rósnágnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály- szerű elismervényt átszolgáltattani.

Armaróton a kir. törvszék, mint tkvi ható- ságnál 1906. évi augusztus hó 4-én.

Króner, kir. törvszéki bíró.